

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Коновалов А. Є.

Науковий керівник – ст. викл. Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. 057-702-14-98)

The aim of this work is to describe the establishment of Ukrainian country

Утворення держави, яку ми називаємо Україною, має велику історію. На шляху до її утворення було багато перешкод, які були викликані багатьма чинниками: природно-географічними, етно-політичними, економічними, зовнішньо-політичними та іншими. У цьому і полягає відмінність утворення української державності від класичного процесу державотворення.

Якщо розглядати історію становлення України, то можна виділити певні періоди: Київська Русь (IX-XII ст.); Галицько-Волинське князівство (сер. XII – 40 рр. XIIIст.); Литовсько-Польська доба (40 рр. XIV – 70 рр. XV ст.); Козаччина (40-70 рр. XV– сер. XVIIст.); Гетьманщина (сер. XVII – 70-80 рр. XVIII ст.); Українська державність у XX – поч. XXI ст.

Для того, щоб розуміти витоки утворення української держави (у загальному розумінні, а не певний історичний період), треба розглянути кожен з цих періодів.

Першим періодом ми вважаємо Київську Русь. Починаючи з другої половини першого тисячоліття нашої ери, на території Середнього Подніпров'я спостерігаються процеси активного державотворення. Першу східнослов'янську державу сучасники називали «Руська земля» або «Русь».

З точки зору політичної організації Київська Русь не мала ні централізованого управління, ні всеохоплюючої та розгалуженої бюрократичної системи. Це була ранньофеодальна монархія. Владу князя, обмежували певною мірою представницькі (в умовах ранньофеодального суспільства) інституції: віче, ряд, договір, снем, боярська рада тощо. Політична влада зосереджувалася у містах, що виникали на основних торгових шляхах. Найважливішим із цих міст був Київ.

Наступним періодом є часи Галицько-Волинського князівства, яке було утворене наприкінці XII століття, шляхом об'єднання Галицького та Волинського князівств.

Об'єднання Галичини і Волині було здійснено волинським князем Романом Мстиславичем, сином Мстислава Ізяславича.

З приходом монголів позиції галицько-волинських князів похитнулися. У 1240 році азійські полчища взяли Київ, а у 1241 році

вторглися до Галичини і Волині, де сплюндрували безліч міст, включно зі стольними градами Галичем і Володимиром.

Останнім галицько-волинським монархом був Юрій II. Смерть Юрія II поклала кінець незалежності Галицько-Волинського князівства. Почався період боротьби за Галичину і Волинь, який закінчився поневоленням цих земель сусідніми державами.

Після цих подій наступила Литовсько-Польська доба. У період між серединою XIV і серединою XVII ст. колишні південно-руські території входили в якості складових, підпорядкованих частин до сусідніх держав. Було укладено дві унії (Берестецька та Люблінська), які зачіпали релігію та залишки української державності. Колонізація польської шляхти українських земель привела в подальшому до всеосяжної політичної і соціально-економічної та духовної експлуатації. Результатом стала поява козацтва.

Поява козацтва мала під собою два основних взаємопов'язаних чинників: природне прагнення людей до особистої, політичної, господарської й духовної свободи та необхідність захисту краю від татар.

Перша велика січ з кам'яним замком з'явилася на о. Хортиця між 1552–1556 рр. Її спорудили козаки з ініціативи Дмитра Вишневецького. Запорозьке козацтво створило власну суспільну організацію. Поступово формувався командно-управлінський апарат Запорозької Січі.

Після того наступила доба Гетьманщини. Після поразки козацько-селянських рухів і повстань, які супроводжували українську суспільно-політичну дійсність в тридцятих роках XVII ст. в Україні запанував шляхетський терор.

По смерті Богдана Хмельницького (1657 р.) Україна переживає період так званої Руїни – кривавої міжусобиці козацької старшини, коли за неповні 20 років нею править, змінюючи один-одного, аж дев'ятеро гетьманів.

Останнім періодом є XX – поч. XXI ст. Українська революція 1917–1920 рр. відобразила яскраву віху в історії українського державотворення. В ці часи існували Українська Народна Республіка (УНР) та Західна УНР, які згодом об'єдналися (22 січня 1919 року у Києві відбулося свято соборності).

Однак, вагомими результатами революційної епохи змогли скористатися більшовики. Була утворена Українська Радянська Соціалістична Республіка. Радянські часи були непростими для України не тільки через Другу світову війну, а й через репресії та інші причини, які призвели до появи дисидентського руху.

24 серпня 1991 року Голова Верховної Ради України Л.Кравчук підписав Акт про незалежність України, згодом підтверджений всенародним референдумом та біловезькими угодами. Український народ отримав можливість розбудувати власну державність.